

En Dag i Lexington twenty years ago.

Af
Hugo Jørgensen.

Motto:

Oh, Weimar, dir ward en
besonderer Loos;
Wie Bethlehem in Judäa:
klein und gross.

Indian Summer!

Ret som den rige Natur endnu engang vil vise al sin Pragt, inden den gaar i Vinterhi — ret som den brændende Sol endnu engang vil øve al sin Magt, inden dens Herskertid er forbi — saaledes funkler og straalere det fra Himmel og Jord, fra Højder og Sletter, fra Marker og Skove. Kentuckys Græsgange har tildels mistet det blaalige Skær, der i Foraars- og Sommertiden gør en saa forunderlig Virkning, og fortoner sig nu i grønt og gult. Trærnes Løv tindrer i alle Tropernes mest glimrende Farver, fra det mørkeste grønne til det dybeste røde og det skinner orange, hele Farveskalaen igennem, — Farver saa rige, som ingen Maler nogensinde har ejet dem paa sin Palet. Og over al denne Herlighed udgyder Solen, Sydens Sol, sit Lys i hede, brede Strømme fra den blanke, dybblaa Himmel.

Men Dagen er kun kort. Tidligt synker Dagens Stjerne ned bag Kentuckys udstrakte Græsmarker, og den vestlige Himmel luer og gløder i betagende Pragt. Men det er ingen mild og forfriskende Aftenstund, der følger paa den glødeste Dag, saaledes som hjemme i Danmark. Den udtørrede Jord giver ingen Aftendug, ingen Mosekone brygger, ingen Elverpiger danser i Maanelyset. Koldt og skarpt skinner Jordens Drabant; der er intet hemmelighedsfuldt ved dens Lys, og den lægger ikke sit fine Spind over Mark og

Eng. Den er uden Gnist af Fantasi. Saa snart Solen er nede bag Horisontens Kreds gaar der et Gys af Kulde, en Isnen gennem alt og alle, som et Pust fra en aaben Grav, et Varsel om Naturens nære Død.

Den tidlige Morgen, naar Solen lige er staaet op, er Døgnets bedste Tid. Luften er frisk, og enkelte Dugperler — Gud ved, hvor de kommer fra — hænger ved Græsstraa og Smaaavækster. Men ingen Fuglesang hilser den gryende Dag, ingen Blomst vender sin dugfyldte Kalk mod den nyfødte Sol i det fugle- og blomsterfattige Amerika.

Indian Summer!

Forunderligt betagende er Du i din sælsomme, straalende Pragt. Men dog er det, som er din Skønhed ikke ganske ægte. Bag dit glimrende Ydre lurer Kulde og Død, derfor kan du drage, men ikke fange. Du blænder vort Øje, Du beruser vore Sanser, men du formaar ikke at varme vort Hjerte!

Indian Summer!

* * *

Hvorfor jeg har givet nærværende lille Skildring en halvt engelsk Titel? Fordi „The Trotter and Pacer“, medens disse Linjer skrives, under sin Rubrik „Twenty years ago“ omtaler Begivenheder, der indtraf nøjagtigt samtidig med og paa samme Sted, hvor jeg modtog de nedenfor skildrede Indtryk.

Hvorfor jeg har valgt et tysk Motto? Fordi den tyske Digtters sværmeriske Begejstring for den lille tyske Residensstad som et Aandens, Kunstens og Romantikens Hovedcenter mere nøgternt set godt kan overføres paa Lexington i Kentucky: lille, men i Travets Historie stor.

Hvorfor jeg har forsynet min lille Skildring med en, som det kan synes, ret overflødig Ouverture? Fordi Lexington og dens landskabelige Omgivelser, derunder den verdensberømte Traverbane og alt, hvad der foregaar, for at faa den rette

Kolorit, maa ses paa Baggrund af det Naturfænomen, den indianske Sommer, der næppe noget andet Sted kan fremtræde skønnere end i det dejlige Kentucky, — og saa slipper jeg ogsaa for Landskabsbeskrivelser!

* * *

Naar Lexington, der ikke er større end en middelstor dansk Provinsby, f. Eks. Nykøbing paa F., alligevel er kommet til at spille en stor Rolle indenfor Traveravlen og Travsporten, skyldes dette dels dens Beliggenhed midt i den Egn, som kendetegnes med Navnet „the blue grass“, opstaaet ved den Farvetone, der er særegen for Vegetationen der paa Stedet, og som atter hidrører fra Jordbundens Beskaffenhed, der gør den særlig egnet til Opdrætning af lette Heste, og dels den Omstændighed, at Byen siden 1873 er Sædet for „Kentucky Trotting Horse Breeders Association“, som der i 1873 afholdt sit første Travløbsmeeting. Intet Under, at Byens Hovedinteresse er Heste og Handel med Heste, og det kan være uhyre Summer, der omsættes i de i hele Traververdenens kendte Forretningsmænds Kontorer og i de store Handelsstalde, og hyppige er de Besøg, der af Købere og Sælgere aflægges i de forskellige Notarialkontorer, af hvilke særlig et i sin Tid var populært i Hesteejerkredse. Det bestyredes af en nydelig ung Dame, der formodentlig nu er baade Moder og Bedstemoder, og det kunde se helt pudsigt ud, naar de gæve Hestemænd overfor den unge Pige, med hvem de var paa Fornavn og titulerede „Miss Daisy“, rakte tre Fingre i Vejret og med alvorlig Mine svor paa deres Udsagns Rigtighed.

Selvfølge kulminerer Lexingtons Hesteinteresse i det Par Uger i Begyndelsen af hvert Aars Oktober Maaned, da „Ky. Trotting Horse Breeders Ass'n“ holder sin aarlige Auktion og sit aarlige store Meeting, saa gæstes den lille Kentucky-By af hele det travinteresserede Amerika. Helt oppe fra Grænsen mod Canada, ude fra Californien, nede fra Texas og Florida kommer de myldrende, alle de kendte Sportsmænd, Officials og Reportere; Hotellerne er overfyldte, Restauranter og Bars ligesaa, og overalt tales der Heste, Heste og atter Heste. Kommer man paa en Væddeløbsdag ind i en Forretning eller en Bank, hvor Personalet arbejder i Skjorteærmer og med flammende Baal i Kaminen — det engelsk-amerikanske Begreb om Hygge — kan det godt hænde, at en Ekspedient midt under Ekspeditionen spørger den ham iøvrigt ganske ukendte Kunde, om han ved, hvem der i Dag har vundet dette eller hint Løb.

* * *

Paa en Væddeløbsdag i Lexington er man tidligt paa færde. Saa snart man har

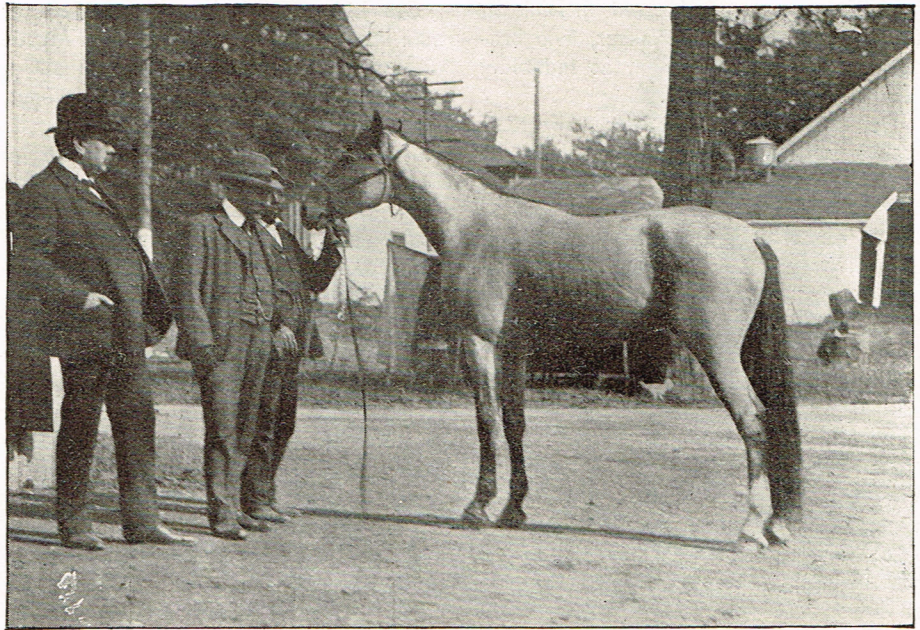
Trotting-Track — Lexington.

forladt sit Leje, gjort sig i Stand og maaske faaet sin Morgenmad, gaar man ud. Om Aftenen at anbringe sine Klæder eller sit Fodtøj udenfor sin Kammerdør til Rensning, derom kan der ikke være Tale; om Morgenen vilde det ufravigeligt være sporløst forsvundet. „Laas din Dør og tab aldrig din Bagage af Syne,“ lyder et amerikansk Venneraad. Men nede i Vestibulen og i Gangen ned til den i Hotellets Underrum indrettede Barbersalon modtages man af en Række morgen-glade sorte Skopudsere, der grinende over hele Hovedet svinger Børsterne ivejret og i Munden paa hverandre skraaler: „Shine, Mister, shine!“ Har man saa udvalgt sig en af Skraalhalsene, følger denne med samt sine Remedier efter en ned i Barberstuen, og medens man liggende i Stolen faar sit Hoved behandlet af den stedlige Figaro, bearbejder Negeren ens Undersaatter med et ikke mindre straalende Resultat. Thi her i dette Frihedens, Lighedens og Menneskerettighedernes forjættede Land kunde det ikke falde en hvid Mand ind at lade sit Hoved berøre af en sort, nej, han maa nøjes med Fødderne. Og saa tager man paa Traverbanen.

Som den Hovedattraktion, Traverbanen er for Lexington, ligger den yderst bekvemt og i umiddelbar Nærhed af den indre By. Man kommer let og hurtigt derud med Sporvognen, men træffer det sig saa uheldigt, at en Dame til Hest skal samme Vej, saa maa man væbne sig med Taalmodighed. Med den Respekt, man i Amerika har for det andet saakaldte svage Køn, falder det ikke Vognstyreren ind at køre forbi en ridende Dame, selv om hun skridter.

Hvad der først falder den Besøgende i Øjnene, naar han er kommet ind paa Banens Territorium, er en Samling af smaa Hytter, ikke ulig Kolonihavehuse, men ikke nær saa pyntelige, og med Skilte, der viser store Staldes Navne. I disse smaa, yderst spartansk udstyrede Kontorer kan man som Regel træffe den paagældende Stalds Ejer, Manager eller Superintendent og forhandle om muligt Køb af en af Staldens Heste.

Selve Kørebanen gør et imponerende og paa sin Maade yderst tiltalende Indtryk. Den er en engelsk Mil lang med en antagelig Bredde og anlagt og bygget efter alle Kunstens Regler med gode Langsider og udmærket beregnede Kurver. Banelegemet gør Indtryk af at være lavet af stampet Ler; det er haardt og glat og kan ligefrem skinne som en Isflade eller et bonet Gulv. Selvfølgelig gaar der mange unge Hesteben i Løbet, men her er jo nok af dem: her gælder det „Lad falde, hvad ikke kan staa“, og de Ben, der staar Turen igennem, bliver saa me-

Tramp Fast v. The Tramp of Mediums Last, efter at den d. 10. Oktober 1907 i Lexington havde sat 2-aarings Hingsterekord 2:12 $\frac{1}{4}$ i Kentucky Futurity.

get stærkere. I Maalinen — der tillige er Startlinien — er opført to Taarne, et paa hver af Banens Sider, og med Snoren imellem, ubetinget den bedste eksisterende Maade til Fastsættelsen af den lige Linie. Tilskuerpladsen er bred og overmaade rummelig, og den mægtige Tribune lige-saa. Hovedtribunen ligger omtrent midt for Maalet, og foran denne er den store Musikestrade opført, men forøvrigt er der intet gjort for den ydre Udsmykning, saaledes er de smukke og farverige Haveanlæg, der paa adskillige europæiske Baner, og ikke mindst i Charlottenlund er en stor Fryd for Øjet, aldeles ukendte i det paa Blomster og Sangfugle lige fattige Amerika.

Allerede tidligt paa Formiddagen begynder Forestillingen ude paa Banen. Starter, Dommer og Tidtager indtager deres Plaa-ser, og saa kommer de frem, en efter en, alle de Heste, der den paagældende Dag er anmeldte „to be marked“, d. v. s. for at forsøge paa at slaa deres egen hidtil bedste Rekord, f. Ex. „to beat 2:25 $\frac{1}{4}$ “, eller for at faa noteret en Tid, der skaffer dem Optagelse i 2:30-Listen for Travers eller 2:25 = Listen for Pacere, hvad der i Programmet betegnes ved „to beat 2:30 $\frac{1}{4}$ “ eller „to beat 2:25 $\frac{1}{4}$ “. Antallet paa Heste, der til Reklame for dem selv eller deres Afkom underkastes denne Prøve, kan løbe op til en Snes Stykker om Dagen, saa det kan undertiden blive en lang Historie, inden de bliver færdige, selv om det gaar rask for Haanden. En ad Gangen slippes Hestene løs i passende Afstand fra Startlinien, som de altsaa passerer i „full speed“, idet Kusken selv, naar han nærmer sig Linien, giver Tidtageren Tegn om, at han anser Afgangen for god, eller at han ønsker at starte om.

Naar Hestens Næse er i Linien, sættes Uret igang, og det stoppes, naar Banen er tilbagelagt og Næsen paany i Linien. Resultatet bekendtgøres, og den næste rykker frem, og saadan bliver det ved, indtil man i Reglen ved Ettiden er færdig.

Har man, medens Rekordprøverne stod paa, gaaet og set sig om bag Hovedtribunen, har man undredes over de Bjerger af tomme Konserverdaaser, der laa ophobede ved Indgangen til Tribunens Underrum, hvor man kunde ane noget i Retning af en Restaurant med Tilbehør, og endnu mere over det mærkelige Syn af nogle under aaben Himmel midt paa Pladsen flammende Baal, over hvilke var ophængt mægtige Kedler, i hvis Indhold leende og sladrede Negre i Buxer og Skjorte med opsmøgede Ærmer rodede rundt med lange Træstave. Det mindede om, naar der koges Asfalt til Gadebelægning, dog var Lugten ikke den samme. Men nu løses Gaaden. Hver Væddeløbsdag giver Komiteen „free lunch“ for Officials, Hesteejere og dissers Repræsentanter, betydeligere Trænere og særlige Gæster. Antallet af Deltagere kan løbe op i Hundredevis; der serveres i et mægtigt Lokale i Tribunens Underrum, og Menuen er stadig den samme: Mockturtle Suppe (det var den, Negrene gik og rodede rundt i), kold Skinke og kogt Oxekød i store Skiver og dertil Isvand, der er tilstede i store Porcellænskander, og sluttelig dampende Kaffe, altsammen absolut første Klasse. For de Gæster, som i Dagens Løb kunde trænge til en Hjertestyrkning af mere spirituel Beskaffenhed, og som var lokalkendte — ja, her maa Datidsformen anvendes — fandtes der gennem en Gang et lille hyggeligt Rum, hvor en ældre, tyk og jovial Neger i blændende

hvid dress residerede bagved en Disk og foran en Opstilling af Flasker, hvis brogede Etiketter tydede paa, at Indholdet ikke var det bare Vand.

Der er tre Ting, som har skabt Kentuckys Berømmelse, og det er Hestene, Kvinderne og Whiskyen. Uden at ville opstille mig selv som sagkyndig Smagsdommer i Whiskyfaget, drister jeg mig dog til at paastaa, at den, der engang har smagt den lysebrune „Old Elk“, som den sorte Ganymedes serverede med et Smil op til begge Ørene, han betænker sig adskillige Gange, før han nedlader sig til at nedsvælge det ildsmagende Stinkstof, hvormed man i Europa under Navn af Whisky forgifter sig Tilværelsen. Var man saa gode Venner med Onkel Tom, eller hvad han nu hed, at man kunde sige: „Well, give me a smoke“, saa tog han ned under Disken og præsenterede en Kasse med store mørke Cigarer med Mavebælte, det sidste formodentlig som Tegn paa, at de ikke havde det rigtig godt, thi mærkeligt nok maa man her i Tobakkens Hjemland højt op i Priserne for at faa en virkelig god Cigar.

Saaledes styrket og udrustet kan man give sig i Kast med Løbene, af hvilke der er tre, højst fire om Dagen i Trav eller Pasgang, allesammen Heats à 1 engelsk Mil, i enkelte Løb for ganske unge Heste „best 2 in 3“, men som Regel „best 3 in 5“. To Løbs enkelte Heats køres afvekslende indtil det fastsatte Antal er opnaaet og et Løb dermed endt. Tiden for Solens Nedgang er omhyggelig anført i Programmet; er man ikke færdig til den Tid, holder man ganske roligt op og fortsætter den næste Dag, hvor man slap. Der stilles op til Start ca. 50 yards foran — eller om vil bagved — Linien, og naar saa Starteren mener at have Konkurrenterne saa vidt gørligt paa ret Linie, — hvad der selvfølgelig ikke gaar helt stille af, og Starteren er en Virtuoso i at bruge Mund — sænker han Flaget og kommanderer: „Go!“ Naar den førende Hests Næse er i Maalinen, sættes Uret i Gang. For hver Fjerdedel af Banen er rejst en Mærkepæl, og naar den førende Hests Næse passerer denne, offentliggøres den indtil da forløbne Tid, og endelig stoppes Uret, og fuld Tid for hele Milen noteres, naar den sejrende Hest er naaet til Maalet. Der noteres kun Tid for første Hest. Naar Resultatet er fastslaaet, aabnes en Luge i Dommer-taarnet ud mod Tilskuerpladsen, og Dommeren proklamerer med høj Røst for Folket f. Ex.: „General Watts won the heat; Bisa second. Blue Hill third. Time 2:12½“ Er det et afgørende Heat, hvormed Løbet afsluttes, lyder Proklamationen: „G. W. won the heat and the race“ o. s. v. med Tilføjelse af Fordelingen af Løbets andre Præmier.

Om Løbene er morsomme? Nej; er man ikke ved Spil eller paa anden Maade direkte interesseret i et enkelt Løbs Udfald eller en enkelt Hests Præstationer, maa man helt tilbage til den Tid, da Nordmændene kørte i „skejd“, for at finde noget saa dræbende kedsommeligt. Disse samme Heste, der med visse Mellemrum flere Gange om Dagen præsenteres i det samme Selskab under de samme Startforhold, over den samme Distance og som oftest med det samme Resultat, og som tilmed kun kan ses i Nærheden lige i Starten og i Indløbet, er det i Længden ikke til at holde ud at se paa. En enkelt Episode kan undertiden afbryde Ensformigheden, som naar et større Løb vindes af en i Kentucky hjemmehørende Stald — Kentuckyfolkene er store Lokalpatrioter; — Staldens Indehaver viser sig at være en smuk ung Dame; hun placeres i en Stol foran Dommer-taarnet, indrammes i en kæmpemæssig Grønnekrans — formodentlig oprindeligt bestemt for Hesten — og faar i denne Positur overrakt Ærespræmien, medens Sangen om „the old Kentucky Home“ bruser fra Orkestret og alle blotter Hovederne, og — selvfølgelig — Kameraerne klapper som Trommeid.

Naar et Par Løb er afsluttede, og Dagens Program saaledes er omtrent halvt udtømt, holdes der en længere Pause, under hvilken der promeneres, konverseres og indtages Forfriskninger. Det store Orkester, et af Amerikas bedste, der hidtil har underholdt Publikum med et yderst broget Program, hvori man kan finde baade N. W. Gade og gamle Lumbye — de to eneste danske i Udlandet kendte Komponister — om ikke i nogen helt autentisk Gengivelse, udfører et større Nummer og giver saa Plads for en ung Dame — en virkelig Koncertsangerinde — der til Klaverledsagelse diverterer Tilhørerne, mest med et Udvalg af de sentimentale Sange, der gaar især Anglo-Amerikanerne saa nær til Hjertet. Naar det er forbi, gaar det løs igen, Heat efter Heat, mile efter mile i det uendelige Rekordjageri, som er Løbets egentlige Interesse, indtil Mørkets Frembrud, da man begiver sig paa Hjemvejen. Der ul'ver stille paa Banen, men ude fra de udstrakte Staldkomplekser hører man de sorte Staldfolks højrostedede Pludren og skogrende Latterudbrud. I Flokvis gør Negrene altid Indtryk af en Bande kaade, overgivne og ikke alt for artige Skoledrenge. Som Staldfolk er de dygtige og anvendes i videste Omfang, men en farvet Mand kan være saa dygtig, han vil, han anvendes aldrig til at køre i Løb. Kun en eneste Gang er en Neger og jeg bleven præsenterede for hinanden, og jeg har hørt ham blive tituleret „Mr.“, og det var Inspektøren Jack

Wilson paa Patchen Wilkes Stock Farm, hvor Peter the Great stod opstaldet. Men han var ogsaa et Unicum, en fra alle Sider anerkendt værdig Repræsentant for sine Racefæller og ledende Mester i en Loge, som optog farvede Medlemmer. Ved sin Død blev han rosende omtalt i alle Amerikas Hestesportsblade, en Ære, som aldrig før eller senere er vederfaret des en farvet.

Om Aftenen er der stort Kom-sammen i Hotel Phoenix' Vestibule, hvor alle Hestefolkene samles. Helt op gennem Trappegangen og Elevatorskakten hører man den uafbrudte Summen af Menneskestemmer omtrent som paa Hamborgs Børs. I Timevis staar de ret op og ned eller hænger, saa vidt Pladsen tillader det, over Bar'en og snakker om Heste, mens Rekorder og Stamtavler suser om Ørene i den tykke Luft i Takt med Spytteklatterne, der regner ned paa Marmorgulvet, saa man maa smøge Buxerne op for at kunne redde sig nogenlunde uplettet ud af Sølet. Der spyttes overalt, mindst i de i Hjørnerne opstillede Spyttebakker, saa omfangsrige som Suppeterriner, mere til Maals efter de ophedede Kakkellovne, der ivrigt spytter igen.

Bliver Atmosfæren derinde for giftig, søger man ud paa Gaden, hvor Luften er frisk, men isnende kold. Frostklart tindrer Stjernerne fra den mørke Himmel. En Afdeling af Frelsens Hær holder Møde lige udenfor med Præken, Sang og Halleluja. Har man hørt lidt paa dem, driver man hen paa Torvet, hvor en anden Afdeling af samme Korps, men denne Gang en sort, holder Øvelser, og de er adskilligt morsommere end de hvides. Og saa søger man den fornødne Hvile for næste Formiddag at tage fat paa en frisk, hvis det da ikke er en Søndag, thi da stivner Traverbane og alt, hvad der har med den at gøre, og da forøvrigt ogsaa alt muligt andet, i Helligdagsdøs, og man har rig Lejlighed til at tænke over, hvad man i den forløbne Uge har gjort eller ikke gjort, hvis man da ikke føler Lyst til at gaa pa Smugkro, hvad der forresten heller ikke er noget Sjov ved.

